

Tellija/omanik:

Nimi: Narva Linnavalitsuse Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet
Aadress: Peetri plats 5, Narva
Registrikood: 75029820
Telefon: +372 359 9050; +372 359 9052
E-post: info@narvaplan.ee; madis.tuuder@narvaplan.ee

Objekt:

Asukoht: Narva Raekoja ja selle lähiala detailplaneeringu maa-ala
Raekoja plats, Raekoja plats 1, Rüütli tn 5, Rüütli tn 3,
Vestervalli tn 10a, Viru tn 3, Viru tn 9b, Viru tn 9a ja Viru tn J1,
Narva linn, Ida-Virumaa

Mälestiste reg. nr

14004 (ehitismälestis Narva raekoda, 1665-1671)
27276 (arheoloogiamälestis Asulakoht)
13999 (ehitismälestis Narva Linnakindlustused, 14.saj.-1863)

NARVA RAEKOJA JA SELLE LÄHIALA DETAILPLANEERING

ARHEOLOOGILISTE EELUURINGUTE ARUANNE

Juhataja:	Aivo Raud	/	/
Arheoloog:	Sven Udam	/	/

Edise, 2014

Arheoloogiliste uuringute aruande vorm nr 1.

		Loa number: 11931
Mälestise nimetus / uuringu objekt:	Asulakoht, Narva Linnakindlustused	Registri number: 27276, 13999
Aadress (uuringu objekti asukoht): Ida- Viru maakond, Narva linn, Rütüti- Vestervalli- Viru- Turu tänavatega piirnev ala (nn. Raekoja ala)		
Koordinaadid:		

Uuringute eesmärk ja kokkuvõte:

Uuringute eesmärgiks oli enne ala detailplaneeringu koostamist täpsustada ajalooliste tänavate ja keskaegse linnamüüri asukohta.

Helsingi tänava joon õnnestus täpselt määrata, Rütüti tänava joon selles lõigus taastati ajalooliste plaanide järgi. Linnamüüri uues kohas ei leitud, kuid tema asend täpsustus.

Tehtud/tellitud analüüsid ja dateeringud:

☐ ¹⁴ C	Välitööde juhataja ja asutus: Sven Udam, Zoroaster OÜ	
☐ dendro		Toimumisaeg: 04. ja 05.08.2014
☐ luu		Tööde tellija: Narva Linnavalitsus
☐ muu		Kaevandi või uuritud ala pindala: 58 m tranšeed, ca 58 m ²
		Leiud (peanumber): 1

Märkused:

Leitud kanalisatsioonikaevu kaas on üleantud Narva Muuseumile

Kuupäev 14.09.2014

Allkiri:
Sven Udam

Käesoleva köite koostasid:

Amet

Nimi

Allkiri

OÜ Zoroaster juhataja

Aivo Raud

ehitusinsener IV

Muinsuskaitseameti tegevusluba nr.

VS89/2003

OÜ Zoroaster arheoloog

Sven Udam

Muinsuskaitseameti tegevusluba nr.

VS 369/2008

OÜ Zoroaster

Reg.kood 11001126

Address: Jõhvi vald 41543 Edise, Ida-Virumaa

Telefon ☎ : 372 336 6191, Faks 📠 : 372 336 6190, E-post ✉ : info@zoroaster.ee

Tegevusluba E 117/2004, MTR registr. EP11001126-0001

SISUKORD

ARHEOLOOGILISTE UURINGUTE ARUANDE VORM NR 1.....	2
SISUKORD	4
SELETUSKIRI.....	5
1. SISSEJUHATUS	5
2. UURINGUTE PIIRKONNA AJALOO LINE ÜLEVA ADE	6
3. TÖÖDE KÄIK.....	7
LISAD	10
LISA 1. ASENDISKEEM	10
LISA 2. NARVA LINNA PLAAN AASTAST 1649	11
LISA 3. S. KARLINGU REKONSTRUKTSIOON 1936. A.....	12
LISA 4. NARVA LINNA PLAAN AASTAST 1940.	13
LISA 5. FOTODE NIMEKIRI	14
LISA 6. FOTOD 1-9.....	15
LISA 7. KAEVELUBA	
LISA 8. NARVA VANALINNA MAARADARIUURINGUTE ARUANNE, GENERAL ENGINEERING OÜ. NARVA, 2014	

JOONISED

Joonis 1. Kaevandite mõõdistused geoalusel

OÜ Zoroaster

Reg.kood 11001126

Aadress: Jõhvi vald 41543 Edise, Ida-Virumaa

Telefon ☎ : 372 336 6191, Faks ☎ : 372 336 6190, E-post ✉ : info@zoroaster.ee

Tegevusluba E 117/2004, MTR registr. EP11001126-0001

SELETUSKIRI

1. SISSEJUHATUS

Käesolev arheoloogiliste eeluuringute aruanne on koostatud Narva Linnavalitsuse Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Ameti tellimusel Ida-Viru maakonnas Narva linnas Rütli, Vestervalli, Viru ja Turu tänavatega piirneval alal (nn Raekoja alal) teostatud kaevetöödele. Nimetatud ala asub arheoloogiamälestisel Asulakoht nr 27276 ja ehitismälestisel Narva Linnakindlustused, 14.saj.-1863, nr 13999. Kaevetööd teostati 04. ja 05. augustil 2014. aastal.

Aruande üldandmed

Tellija:	Narva Linnavalitsuse Arhitektuuri- ja Linnaplaneerimise Amet Registrikood: 75029820 Peetri pl 5, Narva Telefon: +372 359 9052 E-post: madis.tuuder@narvaplan.ee
Aruande koostaja:	OÜ Zoroaster Edise, 41543 Jõhvi vald, Ida-Virumaa Registrikood: 11001126 Telefon: +372 33 66 191 Faks: +372 33 66 190 E-post: info@zoroaster.ee
Objekti asukoht:	Ida-Virumaa, Narva linn, Raekoja plats, Raekoja plats 1, Rütli tn 5, Rütli tn 3, Vestervalli tn 10a, Viru tn 3, Viru tn 9b, Viru tn 9a ja Viru tn J1.
Katastriüksuste tunnused:	51101:002:0077, 51101:002:0092, 51101:002:0010, 51101:002:0106, 51101:002:0020, 51101:002:0076, 51101:002:0097, 51101:002:0025, 51101:002:0113

OÜ Zoroaster

Reg.kood 11001126

Aadress: Jõhvi vald 41543 Edise, Ida-Virumaa

Telefon ☎ : 372 336 6191, Faks ☎ : 372 336 6190, E-post ✉ : info@zoroaster.ee

Tegevusluba E 117/2004, MTR registr. EP11001126-0001

2. UURINGUTE PIIRKONNA AJALOOLINE ÜLEVAADE

Arheoloogilised uuringud Narva raekoja ümbruses toimusid seoses alale kavandatava detailplaneeringuga. Uuritav ala piirneb Raekoja hoone, Turu, Viru ja Vestervalli tänava hoonete ja Rütüti tänavaga.

Tegemist on Narva ajaloolise vanalinna osaga, mis asus keskaegse linnamüüri sees. Narva vanalinn sai II maailmasõjas väga tugevaid purustusi ja peale sõja lõppu valdav enamus hoonestusest hävitati. Uuritaval alal on vanalinna maamärgina säilinud Narva raekoja hoone. Ülejäänud hoonete ja ehituste maapealseid osi säilinud ei ole, raekoja tagune, s.t. läänekaarde jääv ala on momendil haljasala. Lõunaosas paikneb garaaž, lääneosas elektrialajaam ja teisi kommunikatsioonidega seotud väikeehitisi ja suuremaid puid. Ala läänepoolses osas asub astang, millele on laotud pargimüür, madalamale alale viib trepp.

Uuringute eesmärgiks oli täpsustada ajaloolise Helsingi tänava ja keskaegse linnamüüri asukoht.

Helsingi tänava asukoht on olemas enne II maailmasõja aegsetel kaartidel. Näiteks 1940.a. Narva linna plaanil (lisa 4). Asetasime tollaegse tänavajoone tänapäevasele Narva geoalusele. Etterutates peab nentima, et kaardile kantud ja väljakaevamistel leitud tänavajooned päris ei kattunud. Reaalse tänavajoone asukoha määramine oligi arheoloogiliste uuringute lähteülesandeks.

Linnamüüri asukoha määratlemisel on abiks OÜ Gradiens arheoloogi A. Nikitjuki aruanne Vestervalli tn 10- 12 gaasitrassi kaevetöödel arheoloogilise järelevalve teostamisest (Narva linn, 2008.a).

Keskaegse linnamüüri on 1936.a. tollaegsele alusele kandnud arhitekt Enn Kaar koostöös Sten Karlinguga. Alusel on ka tänavatevõrk ja kinnistute piirid (lisa 3).

3. TÖÖDE KÄIK

Välitööd teostasime 04. ja 05.08.2014. a.

Tranšee 1

Helsingi tänava asukoha tuvastamiseks alustasime tranšee 1 kaevamist kaevandi lääneosast, ca 5 m kaevandi lääneotsast itta, kaevamisega liikusime ida suunas. See asukoht pidi meie alusplaani järgi väikse varuga langema kokku ja ristuma omaaegse tänava paiknemisega tänapäevasel maastikul. Kaevanud tranšeed ca 10 m, tänavat leidmata siirdusime olemasoleva kaevandi lääneotsa tagasi, kus jätkasime otsinguid idast läände. Pikendasime tranšeed läänesuunas 5 m võrra, tänavakohta ei paljandunud. Seejärel avasime kaevandit edasi idaotsast. 2.30 m paksusest paemüürist idas sattusime lõpuks tänava asukohale. Ka teisel pool tänavat asus hoone paekivimüür. Müüride vahekaugus ehk Helsingi tänava laius sellel kohal oli 5.10. Tänavad idaküljel oleva müüri paksus oli 3.00. Kuna tänava asukoht oli tuvastatud, me tranšeed rohkem ei pikendanud.

Tänavad asukohal oli munakivisillutise joon jälgitav 0.60- 0.70 m sügavusel maapinnast, sellest kõrgemal asus tasandatud rusukiht ja haljasala huumuse- mulla- mätkakiht. Munakivid asusid säilinud sillutise osas kruusakihil. Tänavad läänepoolses osas jooksis piki tänavat, sillutiskihist sügavamal paekivist sadevete äravoolu renn., laiusega 0.70, vooluava läbimõõt ca 0.25. Renn oli pealt kaetud paeplaatidega (foto 4). Äravoolurenn oli ühendatud paekivist kollektoriga. Viimane oli ligipääsetav malmist kaevukaane abil. Kaevukaas pärines vaatluse põhjal 19.- 20. saj. vahetuse ajast. Leiu andsime üle Narva Muuseumile.

Renni ja kollektori alust oli täidetud kohaliku kruusaga.

Tänapäevasel geolusel olev tagastatud kinnistu 51101:002:0010 jääb tänavast läände, tänavajoon jookseb piki kinnistu idapiiri.

Alljärgnevalt tranšee 1 kirjeldus tema lääneotsast kuni Helsingi tänavani.

Tranšee 1 kogupikkuseks kujunes 26.40 m.

Kaevandi lääneotsas paljandus mätkakihi all mullaga segatud ehitusrusude kiht, mis on tekkinud sõja järel hoonemüüride lammutamise ja lammutusjääkide tasandamise tagajärjel. Kiht sisaldas

pae- ja telliskive, kruusa ja mulda. Looduslik kruus paljandus 3.30 sügavusel. Edasi tuli maapinna lähedal päevavalgele olmeprügi ladestamiskoht, mis asus betoonist valatud plaadil. Seal leidis taldrivate ja teiste toidunõude katkendeid, klaasikilde, pudelite katkendeid ja metallitükke. Markeeringute järgi otsustades oli prügilat kasutatud 19. saj. viimasel kümnendil ja 20. saj. alguses. Edasi paljandus 1.85 laiune, ebakorrapärase kujuga, lubimördiga laotud paemüür. Paekivimüürist idas ladestus alates 1.30 sügavusest tumedam kultuurkiht, mis lõppes 0.65 paksuse paemüüri. Alates sellest müürist paljandus kaevandi lõunaprofiilis võlvitud keldri sisesein, mis jätkus kuni tänavaäärse müürini. Sõnaga kaevasime tänavaäärse hoone keldris. Viimane oli täitunud ehitusrusudega. Keldris asus ka omaaegne elektrikaabel ja puitkonstruktsiooni palk.

Tranšee 2

Kuna tänavajoon oli leitud ja suund teada, oli tranšee 2 alguse määramine lihtsam, kui tranšeel 1. Kaevamist alustasime idast, kõigepealt sattusime tänavaäärse hoone müürile, seejärel paekivist veerennile. Renn asus mõlemas kaevandis 0.80 sügavusel maapinnast ja tema lääneserv 0.84-0.90 kaugusel tänavaäärest. Tranšee idaosas oli 0.60 sügavusel maapinnast vaadeldav sillutiskivide tasapind. Sillutis oli laotud tumedale ca 0.10 paksusele mullakihile. Tänavasillutisest kõrgemal oli segatud pealesõjaaegne rusude tasanduskiht. Madalamal tumedam kultuurkiht, mis paiknes looduslikul kruusal (tranšee 2, vaated C ja D).

Tranšee 3

Kaevandi kaevasime eesmärgiga täpsustada keskaegse linnamüüri asukohta. Tranšee kaevasime eelpool mainitud kinnistu 51101:002:0010 lääneotsa, suunaga läände, haljasala paekivist rinnatise alla. Kaevamist alustades tundus, et tranšee peaks ristuma linnamüüri, sest uuritud lõik jäi 2008.a. A. Nikitjuki poolt fikseeritud linnamüürilõigu ja tänapäevani säilinud Kuningavalli muldkeha vahele. Paraku 12.00 pikkuses tranšees ühtegi müüri ei leidunud. Tegu oli segatud mullase pinnasega, mis sisaldas pae- ja telliskive. Paekivide hulgas oli ka suuremaid, tahutud müürikive. Tranšee ulatus loodusliku pinnaseni 2.70- 3.00 sügavusel. Aluspõhi oli looduslik paeklibu ja paekivi.

Eeldades, et linnamüüri vundament on selles lõigus säilinud, peab tegema järelduse, et ta asub vahetult rinnatise ääres või osaliselt pargi paemüüri all, s.t. tranšee 3 idaotsast vahetult idas.

Uuritaval nn Raekoja alal Rüütli tänava ajaloolist joont täpsustada ei õnnestunud, kuna raekoja kirdenurga juures oli ajalooline stratigraafia nõukogudeaegsete kommunikatsioonide paigaldamisel hävitatud. Raekoja nurgast läände oli Rüütli tänava kõnnitee äsja asfalteeritud, ja vanade linnaplaanide järgi jooksis endine tänavajoon tänapäevasest kõnniteest põhja pool. Tänav kulges vahetult raehoone põhjakülje kõrval ja oli tänapäevasest kitsam.

27.10.2014 tegime koos insener Vladislav Sarkoviga täiendavad georadari uuringud linnamüüri asukoha määramiseks (lisa 8). Mõõtsime kolmes lõigus, kõigis näitasid tulemused linnamüüri maa-aluse osa võimalikku asukohta. Väljakaevamiste tranšee 3. asus see ca 2 m idas. Georadari tulemuste ja A. Nikitjuki uuringute põhjal on võimalik linnamüüri joon korrektselt alusplaanile kanda.

Narva Raekoja ja selle lähiala detailplaneeringu kohta on koostatud ka muinsuskaitse eritingimused (OÜ Zoroaster, töö nr 20052014/ET, Edise 2014). Eritingimustes on toodud täpsem ülevaade piirkonna ajaloost koos ajalooliste fotode ja kaartidega.

LISAD

LISA 1. ASENDISKEEM

 - Asulakoht reg. nr. 27276

 - Detailplaneeringu ala

Asendiskeem on salvestatud Maa-ameti kaardiserverist <http://xgis.maaamet.ee> ning seda on redigeeritud funktsiooniga „Crop“.

OÜ Zoroaster

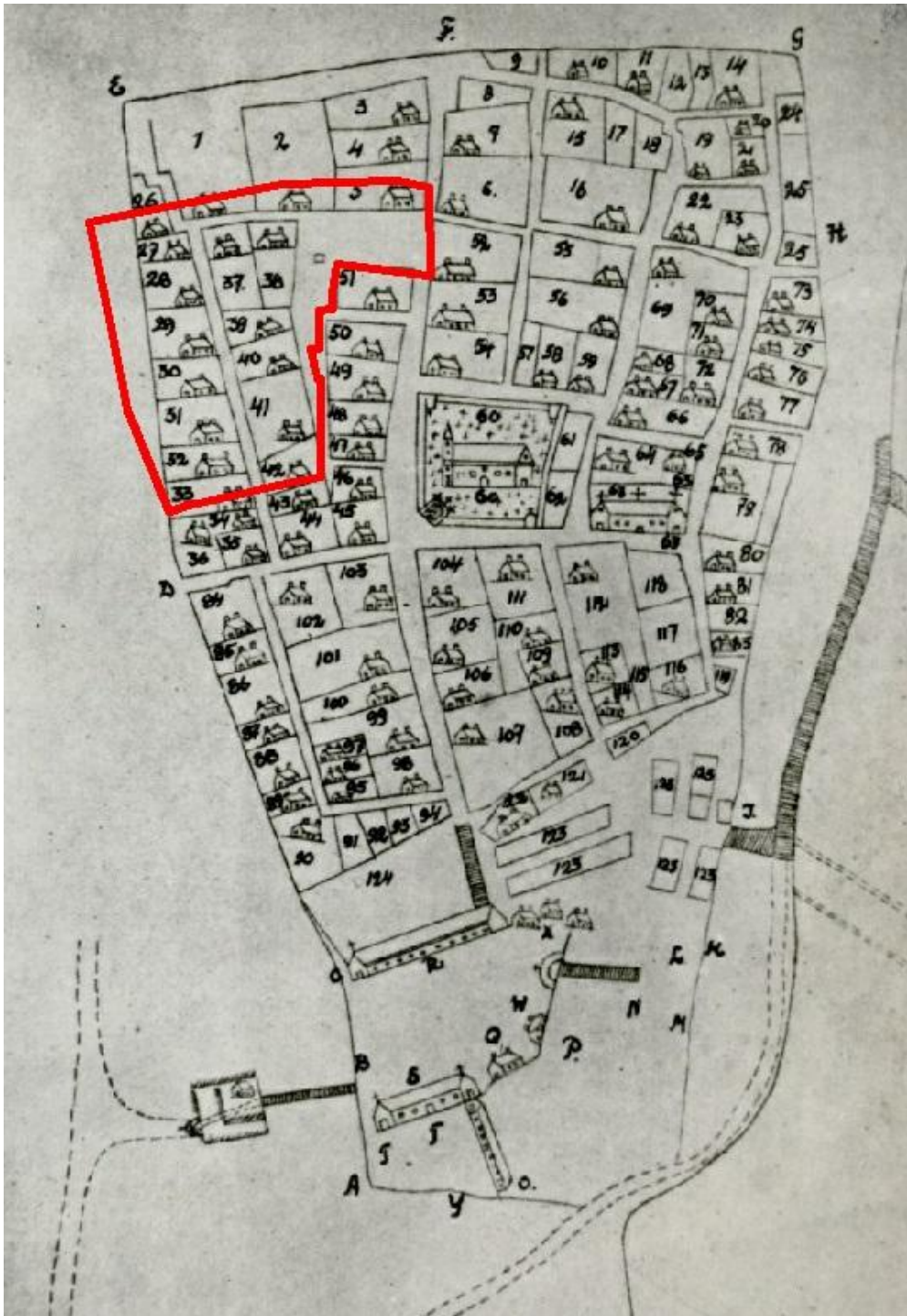
Reg.kood 11001126

Address: Jõhvi vald 41543 Edise, Ida-Virumaa

Telefon ☎ : 372 336 6191, Faks ☎ : 372 336 6190, E-post ✉ : info@zoroaster.ee

Tegevusluba E 117/2004, MTR registr. EP11001126-0001

LISA 2. NARVA LINNA PLAAN AASTAST 1649

Punasega on piiritletud vaadeldava detailplaneeringuala asukoht.

OÜ Zoroaster

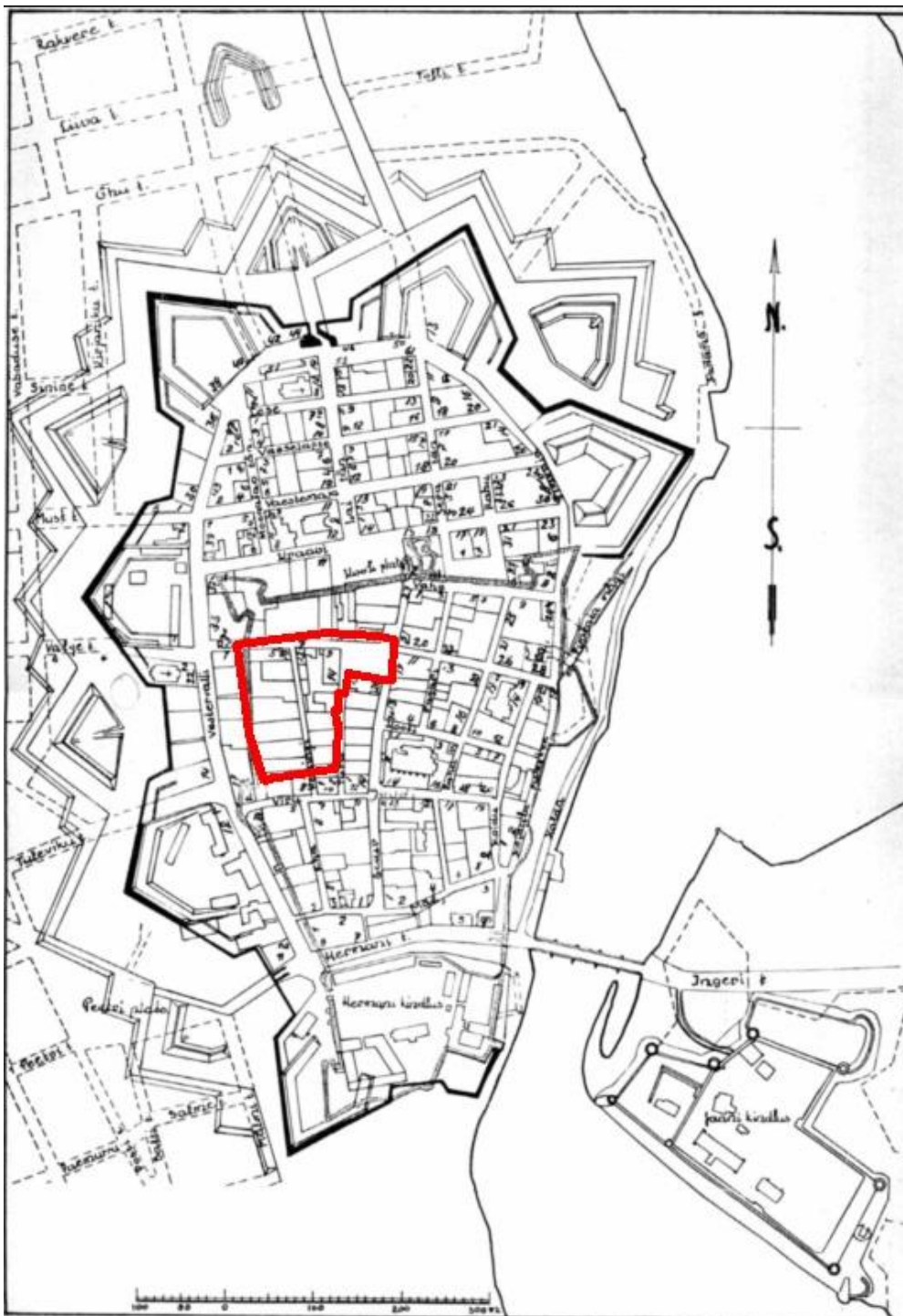
Reg.kood 11001126

Address: Jõhvi vald 41543 Edise, Ida-Virumaa

Telefon ☎ : 372 336 6191, Faks ☎ : 372 336 6190, E-post ✉ : info@zoroaster.ee

Tegevusluba E 117/2004, MTR registr. EP11001126-0001

LISA 3. S. KARLINGU REKONSTRUKTSIOON 1936. A

Punasega on piiritletud vaadeldava detailplaneeringuala asukoht.

OÜ Zoroaster

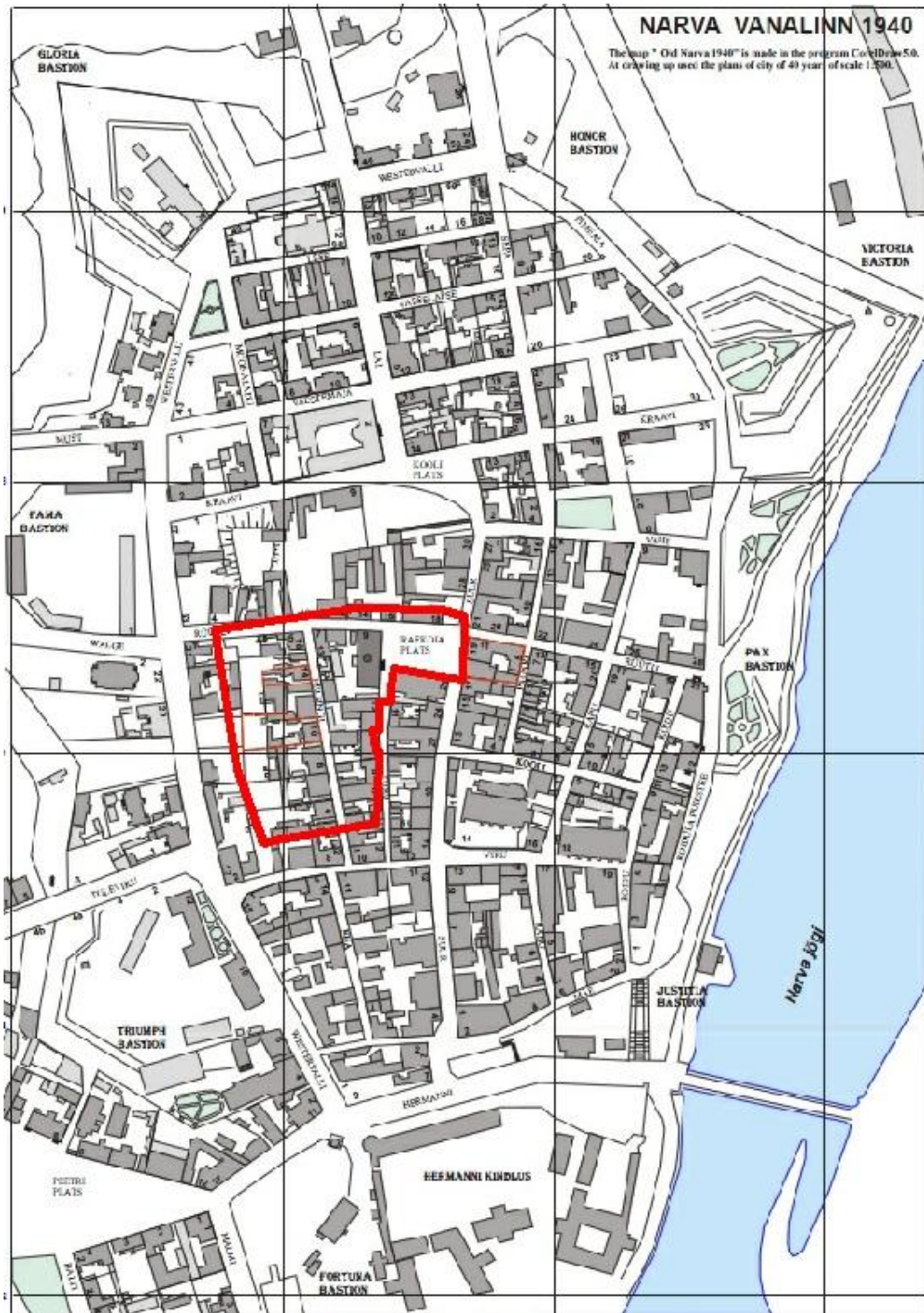
Reg.kood 11001126

Address: Jõhvi vald 41543 Edise, Ida-Virumaa

Telefon ☎ : 372 336 6191, Faks ☎ : 372 336 6190, E-post ✉ : info@zoroaster.ee

Tegevusluba E 117/2004, MTR registr. EP11001126-0001

LISA 4. NARVA LINNA PLAAN AASTAST 1940.

Punasega on piiritletud vaadeldav detailplaneeringuala.

OÜ Zoroaster

Reg.kood 11001126

Address: Jõhvi vald 41543 Edise, Ida-Virumaa

Telefon ☎ : 372 336 6191, Faks ☎ : 372 336 6190, E-post ✉ : info@zoroaster.ee

Tegevusluba E 117/2004, MTR registr. EP11001126-0001

LISA 5. FOTODE NIMEKIRI

1. Uuritav ala. Narva raekoda ja TÜ Narva kolledž. Helsingi tänava asukoht. Vaade loodest.
2. Tranšee 1. Vaade läänest.
3. Keldrivõlv tranšees 1. Vaade põhjast.
4. Sadevete renn tranšees 1. Vaade lõunast.
5. Tranšee 2. Vaade läänest.
6. Sadevete renn tranšees 2. Vaade põhjast.
7. Helsingi tänava säilinud munakivisillutis tranšees 2. Vaade lõunast.
8. Tranšee 3. Vaade idast.
9. Esiplaanil tranšee 3 asukoht. Otse kuningavall. Vaade lõunast.

OÜ Zoroaster

Reg.kood 11001126

Aadress: Jõhvi vald 41543 Edise, Ida-Virumaa

Telefon ☎ : 372 336 6191, Faks 📠 : 372 336 6190, E-post ✉ : info@zoroaster.ee

Tegevusluba E 117/2004, MTR registr. EP11001126-0001

LISA 6. FOTOD 1-9

Pildistatud 04. ja 05.08.2014

Foto 1. Uuritav ala. Narva raekoda ja TÜ Narva kolledž. Helsingi tänava asukoht. Vaade loodest.

OÜ Zoroaster

Reg.kood 11001126

Aadress: Jõhvi vald 41543 Edise, Ida-Virumaa

Telefon ☎ : 372 336 6191, Faks ☎ : 372 336 6190, E-post ✉ : info@zoroaster.ee

Tegevusluba E 117/2004, MTR registr. EP11001126-0001

Foto 2. Tranšee 1. Vaade läänest.

OÜ Zoroaster

Reg.kood 11001126

Address: Jõhvi vald 41543 Edise, Ida-Virumaa

Telefon ☎ : 372 336 6191, Faks 📠 : 372 336 6190, E-post ✉ : info@zoroaster.ee

Tegevusluba E 117/2004, MTR registr. EP11001126-0001

Foto 3. Keldrivõlv tranšees 1. Vaade põhjast.

OÜ Zoroaster

Reg.kood 11001126

Aadress: Jõhvi vald 41543 Edise, Ida-Virumaa

Telefon ☎ : 372 336 6191, Faks 📠 : 372 336 6190, E-post ✉ : info@zoroaster.ee

Tegevusluba E 117/2004, MTR registr. EP11001126-0001

Foto 4. Sadevete renn tranšees 1. Vaade lõunast.

OÜ Zoroaster

Reg.kood 11001126

Address: Jõhvi vald 41543 Edise, Ida-Virumaa

Telefon ☎ : 372 336 6191, Faks 📠 : 372 336 6190, E-post ✉ : info@zoroaster.ee

Tegevusluba E 117/2004, MTR registr. EP11001126-0001

Foto 5. Tranšee 2. Vaade läänest.

OÜ Zoroaster

Reg.kood 11001126

Address: Jõhvi vald 41543 Edise, Ida-Virumaa

Telefon ☎ : 372 336 6191, Faks 📠 : 372 336 6190, E-post ✉ : info@zoroaster.ee

Tegevusluba E 117/2004, MTR registr. EP11001126-0001

Foto 6. Sadevete renn tranšees 2. Vaade põhjast.

OÜ Zoroaster

Reg.kood 11001126

Address: Jõhvi vald 41543 Edise, Ida-Virumaa

Telefon ☎ : 372 336 6191, Faks 📠 : 372 336 6190, E-post ✉ : info@zoroaster.ee

Tegevusluba E 117/2004, MTR registr. EP11001126-0001

Foto 7. Helsingi tänava säilinud munakivisillutis tranšees 2. Vaade lõunast.

OÜ Zoroaster

Reg.kood 11001126

Aadress: Jõhvi vald 41543 Edise, Ida-Virumaa

Telefon ☎ : 372 336 6191, Faks ☎ : 372 336 6190, E-post ✉ : info@zoroaster.ee

Tegevusluba E 117/2004, MTR registr. EP11001126-0001

Foto 8. Tranšee 3. Vaade idast.

OÜ Zoroaster

Reg.kood 11001126

Address: Jõhvi vald 41543 Edise, Ida-Virumaa

Telefon ☎ : 372 336 6191, Faks 📠 : 372 336 6190, E-post ✉ : info@zoroaster.ee

Tegevusluba E 117/2004, MTR registr. EP11001126-0001

Foto 9. Esiplaanil tranšee 3 asukoht. Otse kuningavall. Vaade lõunast.

OÜ Zoroaster

Reg.kood 11001126

Aadress: Jõhvi vald 41543 Edise, Ida-Virumaa

Telefon ☎ : 372 336 6191, Faks ☎ : 372 336 6190, E-post ✉ : info@zoroaster.ee

Tegevusluba E 117/2004, MTR registr. EP11001126-0001